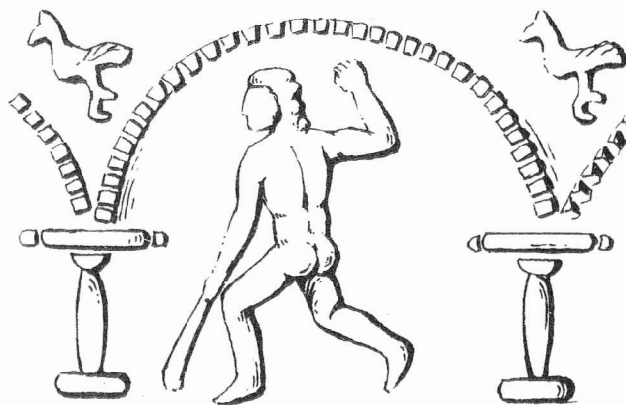

*Archeologický ústav Československé akademie věd
pobočka v Brně*

Přehled výzkumů

1958

Brno 1958

PD 1520/1958

14014/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1958

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor : dr Josef Poulík.

Výkonný redaktor : dr Bohuslav Klíma.

Redaktoři : dr Anna Medunová, dr Karel Tihelka.

Překlady : prom.hist.R.Tichý.

Kresby : B.Mašpárková, J.Jaša, M.Kuda.

Na titulní stránce : Figurální výzdoba terry sigillaty
ze sídliště u Mušova.

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Zachraňovací práce na popelnicovém pohřebišti v Mohelnici.

Jindra Nekvasil

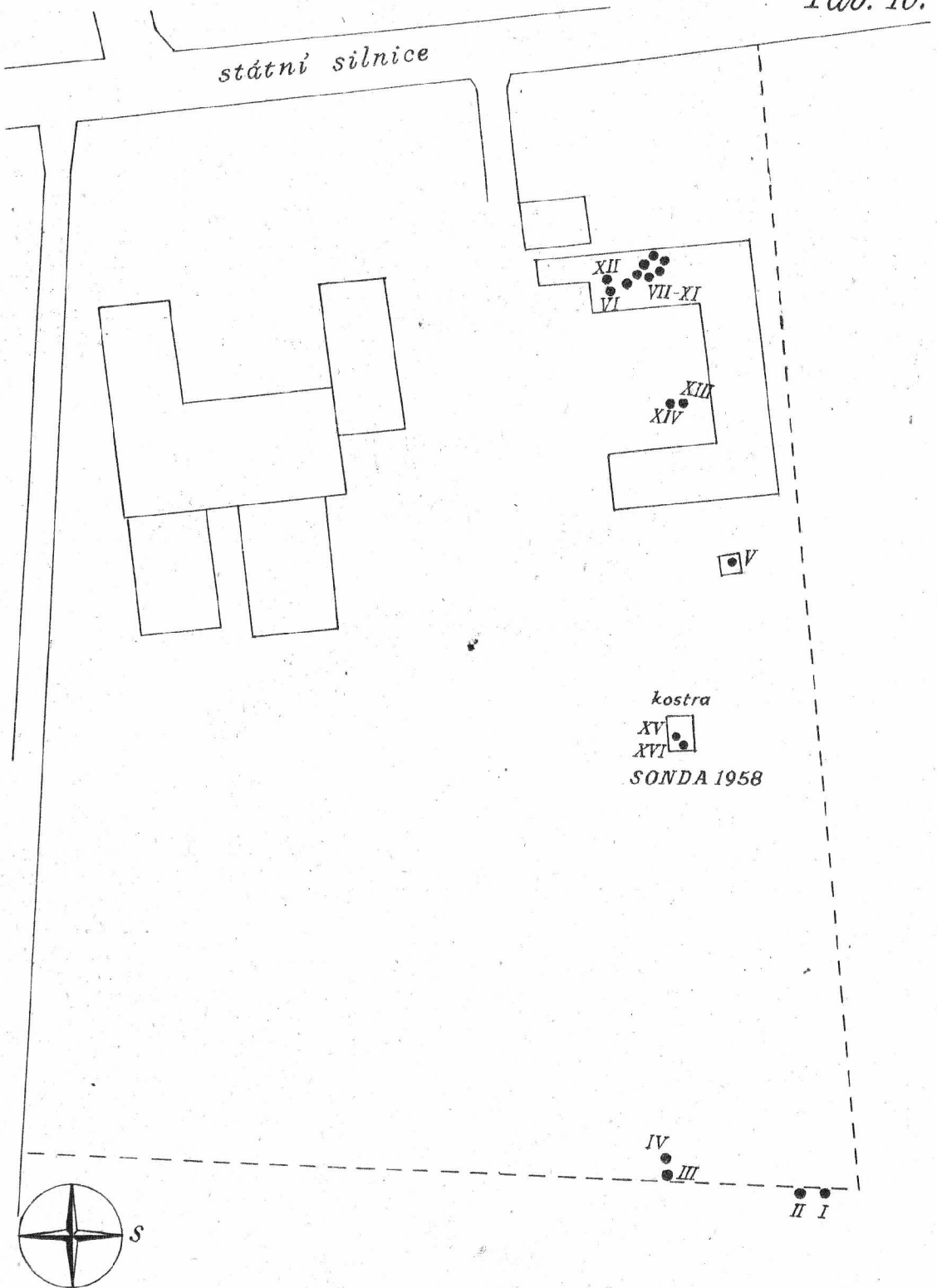
Pohřebiště lidu popelnicových polí v Mohelnici u bývalé škrobárny, okr. Zábřeh, známe již ze šedesátých let minulého století, od doby, kdy zde byly postaveny první tovární budovy. Je to jedno z důležitých nalezišť, neboť pohřbívání zde začalo v lužické fázi a skončilo až v platěnickém období lidu popelnicových polí /1.

V zimě 1957/58 podařilo se členům archeologického kroužku v Mohelnici, s. Josefu Horkému a Vladimíru Kaplovi, zachránit nové hroby /2. Stalo se tak jednak při hluboké orbě východně od továrny, kde vyzvedli porušené hroby I - IV.

Poté začal nynější majitel objektu, ČSAD v Mohelnici, se stavebními úpravami uvnitř budov a na nádvoří. Kopáním různých kanálů a jam se zničila řada hrobů, avšak jejich větší část se podařilo oběma pracovníkům alespon podchytit. /hroby V - XIV/. Nakonec narazili na další hrob a na kostru při sondování za nádvořím škrobárny. Poslední nález byl znovu otevřen a odkryt až v říjnu 1958 AÚ v Brně.

V menší sondě /230 x 340 cm/ sejmuli jsme ornici a laténskou kulturní vrstvu. V podložní žluté hlíně se rýsovalo velmi nezřetelně nepravidelné zahloupení. Po jeho vyčistění se zjistilo, že tu jde nejspíše o prohlubení kolem mohyly, podobnou prohlubní v Moravičanech. V severovýchodní části byla prohlubně nejhlubší /55 cm od povrchu/ a nejširší, k západu se snižovala a zužovala, aby pak znovu v jihozápadním rohu výkopu nabývala na rozměrech. Ohraničovala dvě plochy, z nichž jihovýchodní se vši pravděpodobností sloužila jako základna pro navršení mohylového náspu. Na této ploše jsme našli dva žárové hroby. Dna pohřebních nádob hrobu XV dosahovala jen nízko pod kulturní vrstvu. Popelnice stála na třech vrstvách střepů a pokrývala ji mísa. Okolo popelnice se seskupovalo šest malých nádobek, z části obrácených dnem vzhůru /3 okřínky, 2 misky a džbánky/. V těsné blízkosti tohoto hrobu jsme odkryli o 17 cm níže hrob XVI. Porušila jej velká nora; větší část popelnice i se žárovým hrobem byla stržena směrem do prohlubně. Dochované dno popelnice stálo na větší míse a při jejím obvodu se tísnily dva obrácené okřínky. Oba hroby můžeme předběžně zařadit do II. lužického stupně.

V nejužším místě prohlubně zachytili jsme těsně nad intaktním podložím lidskou kostru. Sledovala sklon dna prohlubně, nejníže ležela hlava, silně zvrácená doleva, trup spočíval na zádech, obě nohy byly silně pokrčeny a vykrouceny doleva. U kostry nebylo datovatelných nálezů, avšak v prohlubni jsme přišli na střípek z mladolužického žlábkovaného osudí. Zasypaná hlína v prohlubni i v okolí kostry měla stejné složení a lišila se od hlíny laténské kulturní vrstvy.

Mohelnice - popelnicové pohřebiště

Podle Vl. Kapla.

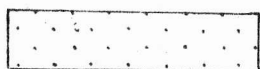
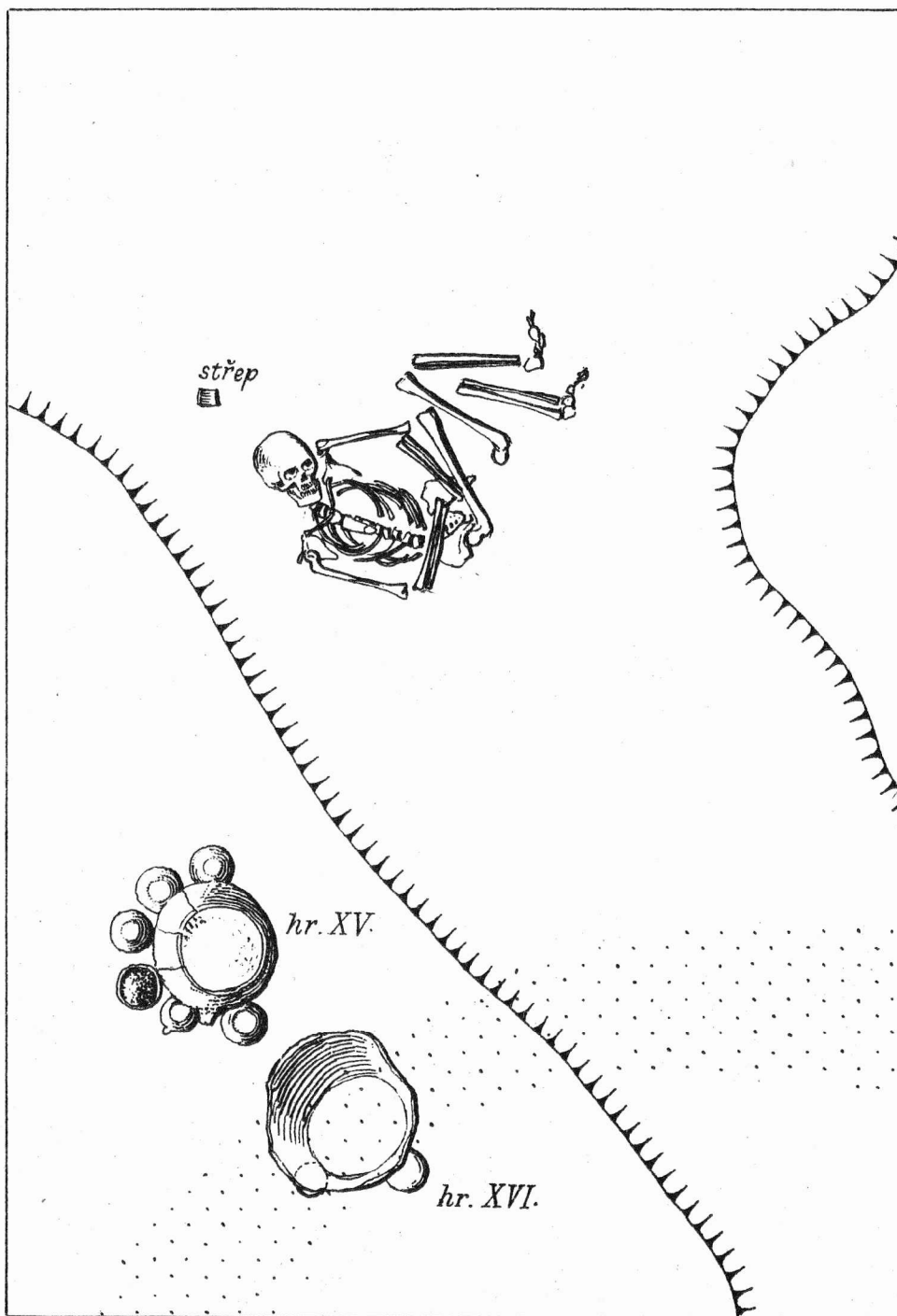
Nálezy z roku 1958 nás seznamují s přibližným rozsahem pohřebiště a s chronologickým rozložením hrobů. Pohřebiště se rozprostírá na mírném návrší. Na jeho východním úbočí byly uloženy starolužické hroby /I - IV/. Jimi patrně začíná mohylová část pohřebiště, postupující po svahu k západu, kde jsme zaznamenali hroby středního lužického stupně /hr. XV, XVI/. Množství mladolužické, slezské i platěnické keramiky, která je rozptýlena po museích, pochází ze zničených hrobů v prostoru bývalé škrobárny, tedy již z temene návrší. Nově objevené hroby V - XVI přibližně lokalizují koncentraci pohřbů z rozpětí mezi III. lužickým a II. slezským stupněm.

- - -

- 1- M. Trapp - Brüner Zeitung 1861, č. 178, 1493; A. Rzehak - Annales Mus. Francoscorum 1898, 72 a j.
- 2- Údaje o hrobech I - XIV z nálezového protokolu V. Kapla.

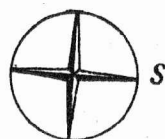
- - -

Rettingsarbeit auf einem Urnenfeld in Mohelnice, Bez. Zábřeh.
Auf einer Anhöhe, im Raume der ehemaligen Stärkefabrik, nahe von Mohelnice, breitet sich eine grosse Begräbnisstätte der lausitzer Urnenfelderkultur aus, die beinahe den ganzen Entwicklungsverlauf jener Kultur umfasst. Vier Gräber des I. lausitzer Grades entdeckten im Winter 1957/58 J. Horký und Vl. Kapl aus Mohelnice am östlichen Abhang des Hügels. Von hier breitet sich der Teil mit den Hügelgräbern aufwärts zum Abhang hin aus, denn 80m westlich stiessen wir auf weitere Gräber. Im Oktober 1958 öffneten wir erneut diese Sonde und stellten 2 Brandgräber der mittleren lausitzer Phase fest /Grab XV u. XVI/. Ursprünglich befanden sie sich in der Hügelauflaufschüttung, um welche ein Graben, ähnlich wie in Moravičany, verlief. Am Boden des durchforschten Teiles dieser Vertiefung, deckten wir ein menschliches Skelett ab, das nicht rituell beigesetzt war, sondern so, als wäre es hineingeworfen. Auf dem Gelände der Fabrik, also am höchstgelegenen Teile des Hügels, waren die Gräber der späten Lausitzerkultur, der schlesischen und auch der Platenitzer Stufe konzentriert, von denen der grössere Teil durch Bauarbeiten zerstört wurde. Neulich retteten die beiden obengenannten im Winter 1957/58 weitere Gräber /V u. XVI/, welche in den Zeitabschnitt zwischen die späten Lausitzerkultur und die 2. schlesische Stufe gehören.

narušeno norou

Mohelnice ~ sonda 1958 .

1:10 -jj-